

Deň hvezdární a planetárií 2026

26.3.2026 - Rudolf Gális | Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied

Na prelome astronomickej zimy a jari si už tradične na Slovensku pripomíname význam odbornej, vzdelávacej a popularizačnej činnosti hvezdární a planetárií prostredníctvom pester palety podujatí pre širokú verejnosť. Deň hvezdární a planetárií, ktorý sa v tomto roku bude konať už po jedenásty krát, sa uskutoční počas víkendu od 27. do 29. marca 2026. Témou aktuálneho ročníka „Od hmlovín ku galaxiám“ si pripomíname 100. výročie publikovania prelomového článku Edwina P. Hubbľa, ktorým zaviedol dodnes používanú klasifikáciu galaxií.

„Obdobie okolo jarnej rovnodennosti je na Slovensku tradične spojené s jednou z najvýznamnejších verejných prezentácií odbornej, vzdelávacej a popularizačnej činnosti hvezdární a planetárií,“ uviedol *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.*, predseda Slovenskej astronomickej spoločnosti pri SAV a dodal: „Tento rok nebude výnimkou a tak už po desiaty krát zorganizujeme v priestoroch väčšiny astronomických zariadení na Slovensku Deň hvezdární a planetárií“.

Podujatia sa uskutočnia pod patronátom Slovenskej astronomickej spoločnosti pri SAV, Slovenskej ústrednej hvezdárne v Hurbanove, v spolupráci so Slovenským zväzom astronómov, Asociáciou planetárií Slovenska. „Novým rozmerom tohto ročníka je spolupráca s Českou republikou,“ informoval generálny riaditeľ Slovenskej ústrednej hvezdárne v Hurbanove *Mgr. Marián Vidovenec*.

Slovenská astronomická spoločnosť pri SAV, Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove a Česká astronomická spoločnosť sa dohodli, že svoju dlhoročnú spoluprácu v oblasti organizácie odborných, vzdelávacích a popularizačných podujatí v roku 2026 rozšíria o ďalšiu spoločne koordinovanú aktivitu určenú pre širokú verejnosť, najmä však pre mládež. Deň hvezdární a planetárií sa v tomto roku uskutoční v oboch krajinách v rovnakom termíne: v *Českej republike* v piatok 27. marca a v *Slovenskej republike* počas celého víkendu, teda od 27. do 29. marca,“ dodal *Mgr. Marián Vidovenec*.

Téma aktuálneho ročníka Dňa hvezdární a planetárií má názov *Od hmlovín ku galaxiám*, uviedol *Mgr. Tomáš Dobrovodský*, riaditeľ Krajskej hvezdárne a planetária M. Hella v Žiari nad Hronom a dodal: „Odkazuje na prelomový článok prof. Edwina P. Hubbľa spred 100 rokov, ktorým zaviedol prvotnú klasifikáciu galaxií.“

V plejáde hvezdární, planetárií a ostatných astronomických inštitúcií budú mať návštevníci možnosť vidieť výber toho najzaujímavejšieho z astronomických programov, zažiť pútavé praktické ukážky, oboznámiť sa s výsledkami odbornej činnosti, ale aj s množstvom zaujímavostí zo zákulisia astronómie a výskumu vesmíru. Doteraz svoje podujatia ponúklo 16 astronomických zariadení, ďalšie podujatia ešte môžu pribudnúť.

Podujatia sa budú konať v Observatóriu Deutsche Schule v Bratislave, Hvezdárni v Sobotišti, Hlohovskom zámku, Hvezdárni v Senci, Hvezdárni v Nitre, Slovenskej ústrednej hvezdárni v Hurbanove, Tekovskej hvezdárni v Leviciach, Krajskej hvezdárni a planetáriu M. Hella v Žiari nad Hronom, Hvezdárni na Vartovke v Banskej Bystrici, Hvezdárni v Rimavskej Sobote, galérii Poliankovo v Tatranskej Polianke, Centre voľného času v Košiciach, Hvezdárni a planetáriu v Prešove, Hvezdárni a planetáriu v Medzeve, Krajskej hvezdárni v Michalovciach a Astronomickom observatóriu na Kolonickom sedle.

„V prípade priaznivého počasia nebude na veľa miestach chýbať ani pozorovanie oblohy pomocou astronomickej techniky, spojené so sprievodným slovom odborných pracovníkov,“ uviedol *Miloš Obert*, predseda Slovenského zväzu astronómov. Samotnú večernú oblohu s jarnými súhvezdiami ozdobí Mesiac krátko po prvej štvrti a planéta Jupiter.

Aktualizovaný zoznam plánovaných podujatí jednotlivých astronomických zariadení na Slovensku a prehľadnú mapu, kde budú prebiehať, možno nájsť na stránke Dňa hvezdárni a planetárií 2026. Zoznam podujatí v Českej republike možno nájsť na stránke Českej astronomickej spoločnosti.

Špirálová galaxia M31, niekedy nazývaná aj „Veľká hmlovina“ v Andromede. (Foto: Ing. T. Dobrovodský, Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove)

doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.

predseda Slovenskej astronomickej spoločnosti pri SAV

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach

Tel.: +421 55 234 2241

E-mail: rudolf.galis(zavináč)upjs.sk

Mgr. Marián Vidovenec

generálny riaditeľ Slovenskej ústrednej hvezdárne v Hurbanove

Tel.: +421 35 760 2484

E-mail: marian.vidovenec(zavináč)suh.sk

Mgr. Tomáš Dobrovodský

riaditeľ Krajskej hvezdárne a planetária Maximiliána Hella v Žiari nad Hronom

Tel.: +421 45 6700 811

E-mail: tomas(zavináč)planetarium.sk

Miloš Obert

predseda Slovenského zväzu astronómov

E-mail: milos.obert(zavináč)szaa.org

<https://sas.astro.sk/2026/03/26/den-hvezdarni-a-planetarii-2026>